

Co-funded by the
European Union

Σενάριο εκπαίδευσης VR: Εφαρμογή της μεθόδου της εξάλειψης σε προκλητική συμπεριφορά που εμφανίζεται μετά την άρνηση πρόσβασης σε ένα αντικείμενο της προτίμησής του

Ακολουθεί ένα σενάριο εικονικής πραγματικότητας (VR) που διαδραματίζεται σε ένα σούπερ μάρκετ και εστιάζει στην αντιμετώπιση της συμπεριφοράς αναζήτησης απτών αντικειμένων. Ο στόχος είναι να βοηθηθεί ο Μάρκος να καταλάβει ότι τα γλυκά και άλλα επιθυμητά αντικείμενα δεν είναι άμεσα διαθέσιμα όποτε τα ζητήσει και ότι μπορεί να χρησιμοποιήσει πιο κατάλληλους τρόπους για να ζητήσει αντικείμενα. Ο θεραπευτής θα εξασκηθεί στη χρήση στρατηγικών για τη διαχείριση των προσπαθειών του Μάρκου να αποκτήσει απτά αντικείμενα, ιδίως με την αποφυγή ενίσχυσης όταν επιδεικνύει ακατάλληλη συμπεριφορά.

Ρόλοι στο σενάριο VR:

Εκπαιδευτής (πάντα παίζεται από τον εκπαιδευτή)

Δάσκαλος

Παιδί

Διάρκεια: Περίπου 10 λεπτά

Περιβάλλον: Σούπερ μάρκετ

Δεξιότητα-στόχος: Εφαρμογή διαδικασίας εξάλειψης για προκλητική συμπεριφορά που εμφανίζεται όταν στον Μάρκου αρνείται η πρόσβαση σε ένα αντικείμενο/δραστηριότητα που προτιμά ή όταν το αντικείμενο/δραστηριότητα δεν είναι διαθέσιμο

Προφίλ παιδιού: Μάρκος

- Ηλικία: 5 ετών
- Διάγνωση: Διαταραχή του φάσματος του αυτισμού (διαγνώστηκε σε ηλικία 2 ετών)

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

This work is licensed under CC BY-NC-SA 4.0.

2023-1-DK01-KA220-HED-000153480

- Γλωσσικό επίπεδο: Μιλάει με φράσεις 2-3 λέξεων, μπορεί να ακολουθεί απλές οδηγίες
- Τρέχουσες δεξιότητες:
  - Μπορεί να αναγνωρίζει βασικά χρώματα και σχήματα
  - Αρχίζει να μαθαίνει γράμματα και αριθμούς
  - Μπορεί να ζητήσει αντικείμενα που προτιμά χρησιμοποιώντας φράσεις όπως «θέλω μπισκότο» όταν του ζητηθεί
  - Είναι ανεξάρτητος σε βασικές δραστηριότητες αυτοεξυπηρέτησης
  - Δεν μπορεί να περιμένει για αντικείμενα που προτιμά ή για προσοχή
- Προκλητικές συμπεριφορές:
  - Συχνές δυνατές φωνές (κλάμα, γκρίνια) όταν του λένε «όχι»
  - Πετάει αντικείμενα όταν του αρνούνται πρόσβαση σε αντικείμενο/δραστηριότητα που προτιμά
- Ενισχυτές:
  - Γλυκά
  - Χρόνος στο iPad
  - Παιχνίδι με σαπουνόφουσκες
  - Μουσικά παιχνίδια
  - Σωματικές δραστηριότητες (άλματα, περιστροφές)

Χαρακτήρες

Εκπαιδευτής/Προπονητής/Παιδί: BCBA/Μάρκος, ένα 5χρονο παιδί με αυτισμό

Δασκάλα: Κα Ριβέρα, RBT (Εγγεγραμμένη Τεχνικός Συμπεριφοράς) υπό εκπαίδευση

Σκηνή 1: Εισαγωγή και Ενημέρωση (2 λεπτά)

Περιβάλλον: Έξω από την είσοδο του σούπερ μάρκετ

Εκπαιδευτής: «Σήμερα, θα δουλέψουμε για να βοηθήσουμε τον Marcus να ανεχτεί το γεγονός ότι δεν παίρνει κάθε αντικείμενο που ζητάει στο κατάστημα. Θα εξασκηθούμε στο να του δίνουμε εναλλακτικούς τρόπους να ζητάει ή να περιμένει, και θα δουλέψουμε στο να μην

Co-funded by the
European Union

του δίνουμε αυτό που θέλει όταν αρχίζει να κλαψουρίζει, να αρπάξει ή να πετάει αντικείμενα.»

Δάσκαλος: «Αν ζητήσει γλυκό, πρέπει να ανταποκριθώ αμέσως;»

Εκπαιδευτής: «Αν το ζητήσει με τον κατάλληλο τρόπο, μπορείτε να αναγνωρίσετε το αίτημά του, αλλά να του πείτε ότι πρέπει να περιμένει μερικά λεπτά πριν πάρει το προϊόν που ζήτησε. Θα ενισχύσουμε τον σωστό τρόπο να ζητάει, αλλά και την ήρεμη αναμονή, χωρίς να αρπάξει ή να γκρινιάζει.»

Σκηνή 2: Είσοδος στο διάδρομο (2 λεπτά)

Σκηνικό: Μέσα στο διάδρομο με τα σνακ, όπου τα γλυκά είναι ορατά στο ύψος των ματιών του Μάρκου

Δάσκαλος: «Μάρκου, ήρθαμε εδώ για να αγοράσουμε μερικά πράγματα για το δείπνο.

Μάρκου: [Τεντώνει το χέρι προς τα γλυκά]

Δάσκαλος: «Βλέπω ότι σου αρέσουν τα γλυκά! Μπορείς να διαλέξεις ένα προϊόν για να το κοιτάξεις, αλλά δεν είναι ώρα να αγοράσουμε γλυκά τώρα.» [Τον κατευθύνει σε άλλο σημείο του διαδρόμου]

Μάρκου: [Πιάνει ένα γλυκό και το βάζει στο καλάθι]

Δάσκαλος: Μάρκου, σου είπα ότι μπορείς να το κοιτάξεις, αλλά δεν αγοράζουμε γλυκά! [Βάζει το γλυκό πίσω στο ράφι]

Μάρκου: Πιάνει το γλυκό, το πετάει στο πάτωμα και αρχίζει να κλαίει

Δάσκαλος: Δεν πειράζει, Μάρκου. Άκου, απλά πρέπει να ζητήσεις το γλυκό με ωραίο τρόπο. Χρησιμοποίησε τις λέξεις σου.

Μάρκου: «Θέλω γλυκό»

Δάσκαλος: Μπράβο, Μάρκου. Εδώ μπορούμε να πάρουμε μερικά γλυκά. [βάζει τα γλυκά στο καλάθι]

Εκπαιδευτής: Ξεκίνησες καλά, ανακατευθύνοντας τον Μάρκου, αλλά όταν επέδειξε την προκλητική συμπεριφορά, προσπάθησες να τον ηρεμήσεις προσφέροντάς του τα γλυκά.

Παρόλο που τον προέτρεψες να ζητήσει ευγενικά, επειδή αυτό συνέβη ενώ έκλαιγε, κατέληξες να τον δωροδοκήσεις. Έπρεπε να περιμένεις να ηρεμήσει πριν τον προτρέψεις να ζητήσει γλυκά.

Σκηνή 3: Ενίσχυση της κατάλληλης αίτησης (3 λεπτά)

- **Περιβάλλον:** Ακόμα στο διάδρομο με τα σνακ, ο Μάρκου δείχνει συνεχώς ενδιαφέρον για τα γλυκά.

Co-funded by the
European Union

- **Στόχος:** Να διδάξουμε στον Μάρκου ότι μόνο όταν ζητάει ευγενικά (με ήρεμη και κατάλληλη συμπεριφορά) θα οδηγηθεί στην αναγνώριση ή την πιθανή ενίσχυση
  - **Δάσκαλος:** «Μάρκου, να θυμάσαι, αν θέλεις κάτι, πρέπει να το ζητάς ήρεμα»
  - **Μάρκου:** [Δείχνει τα γλυκά] «Θέλω γλυκά!»
  - **Δάσκαλος:** «Σ' ευχαριστώ που ρώτησες. Αυτή τη στιγμή, δεν αγοράζουμε γλυκά. Είμαστε εδώ για να πάρουμε πράγματα για το δείπνο.» [Κατευθύνει τον Μάρκου σε άλλο ράφι]
  - **Μάρκου:** [Αρχίζει να κλαψουρίζει δυνατά, πέφτει στο πάτωμα]
  - **Δάσκαλος:** [Διατηρεί ουδέτερο τόνο, αποφεύγει την οπτική επαφή και συνεχίζει ήρεμα τα ψώνια, κρατώντας τον Μάρκου στο οπτικό του πεδίο]
  - **Εκπαιδευτής:** [Διακόπτει την προσομοίωση] «Έκανες καλή δουλειά αγνοώντας την προκλητική συμπεριφορά και μη δίνοντας στον Μάρκου το γλυκό, αλλά έχασες μια ευκαιρία για ενίσχυση όταν ζήτησε ευγενικά το γλυκό. Πρέπει να μάθει να δέχεται το «όχι» ως απάντηση, αλλά σε αυτό το σημείο ας επικεντρωθούμε στο να του μάθουμε να ζητάει σωστά αυτό που θέλει. Θέλουμε ακόμα να δίνουμε προσοχή στον Μάρκου, χρησιμοποιούμε την εξάλειψη μόνο για συμπεριφορές αναζήτησης υλικών ανταμοιβών.

Σκηνή 4: Ενίσχυση της σωστής αίτησης (2 λεπτά)

Σκηνικό: Στο τμήμα των φρέσκων προϊόντων, όπου ο Μάρκου δείχνει ενδιαφέρον για μια πολύχρωμη βιτρίνα με φρούτα.

- **Στόχος:** Να ενθαρρύνουμε τον Μάρκου όταν ζητάει κάτι με τον σωστό τρόπο.
  - **Δάσκαλος:** [Βλέπει τον Μάρκου να κοιτάζει τα μήλα χωρίς να γκρινιάζει] «Πω πω, Μάρκου, είσαι τόσο ήρεμος! Μπράβο που περιμένεις υπομονετικά ενώ ψωνίζουμε.»
  - **Μάρκου:** [Χαμογελά, αλλά κοιτάζει πάλι προς το διάδρομο με τα γλυκά]
  - **Δάσκαλος:** «Ας διαλέξουμε ένα φρούτο μαζί. Τι λες να πάρουμε;» [Εμπλέκει τον Μάρκου στην επιλογή των μήλων, ανακατευθύνοντας την προσοχή του]
  - **Μάρκου:** Θέλω γλυκά

Co-funded by the
European Union

- **Δάσκαλος:** Σ' ευχαριστώ που το ζήτησες τόσο ευγενικά, Μάρκουσ. Εντάξει, ας τελειώσουμε τα ψώνια και μετά θα σου πάρουμε μερικά γλυκά, αφού ήσουν τόσο καλός και ζήτησες με ήρεμη φωνή.
- **Εκπαιδευτής:** «Τέλεια! Εστιάζοντας σε αυτό που κάνει σωστά, ενισχύεις την ήρεμη συμπεριφορά που θέλεις να δεις.»

Σκηνή 5: Ανεξάρτητη εξάσκηση/γενίκευση (2 λεπτά)

Εκπαιδευτής: «Τώρα, θα εξασκηθείτε ανεξάρτητα. Εγώ θα υποδυθώ τον Μάρκουσ και εσείς θα απαντήσετε με βάση τη συμπεριφορά του. Εστιάστε στην ενίσχυση της σωστής διατύπωσης του αιτήματος και της αναμονής»

[Ο δάσκαλος και ο εκπαιδευτής παίζουν ανεξάρτητα ένα παιχνίδι ρόλων, προσομοιώνοντας διάφορες συμπεριφορές που σχετίζονται με την πρόσβαση σε απτά αντικείμενα.]